

PASCAL, FERMAT ȘI SCRISOAREA DIN SEC. XVII

Să presupunem că doi oameni pariază pe aruncarea unei monede, stabilind că potul îi revine celui care câștigă trei aruncări din cinci. Dacă partida se întrerupe când unul din jucători conduce cu doi la unu, cum trebuie împărțit potul?

Această problemă i-a pus-o, în sec. XVII, un cavaler francez lui Blaise Pascal. Iar Pascal i-a prezentat-o lui Fermat. Din schimbul de scrisori dintre cei doi mari matematicieni s-a născut teoria probabilităților. Era pentru prima dată când oamenii puteau afla ceva despre viitor – care până atunci se credea că ține fie de destin, fie de hazard.

Matematicianul Keith Devlin de la Universitatea Stanford a accep-

tat provocarea de a scrie despre documentul matematic care a marcat cel mai puternic istoria omenirii și a ales una dintre scrisorile lui Pascal către Fermat. Partida neterminată e o pasionantă introducere în teoria probabilităților, care ne ajută să înțelegem cum se estimează, de pildă, riscul unui atac terorist sau șansa de a câștiga la bursă, dar, mai cu seamă, ne explică cel mai mare salt făcut de gândirea umană: dobândirea capacității de a privi spre viitor.